

4.4 BIOPESTICIDEK

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

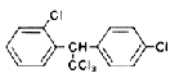

A biopeszticidekről I ...

A mezőgazdasági termelésnél a kártevők irtásával, távol-tartásával növelik a hozamokat. Erre kémiai szereket alkalmaztak, a környezeti hatásokkal nem törődve.

pl. DDT (diklór-difenil-triklór-etán)

Alternatívák keresése

Biológiai rovarirtó szerek megjelenése:

BIOPESTICIDEK

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

2

A biopeszticidekről I ...

Definíció szerint a biopeszticidok olyan természetes eredetű kártevőirtó anyagok, melyeket állatokból, növényekből, baktériumokból vonnak ki különböző módszerekkel.

Előnyök:

- Természetükénél fogva kevésbé toxikusak
- Csak a célkártevőkre hatnak
- Kisebbségi mennyiségben fejtik ki hatásukat
- Gyorsan bomlanak

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

3

A biopeszticidekr I ...

A biopeszticidok csoportosítása:

- Kiszórt biokémiai kártevőirtók:
élő lényekből kinyert, természetes eredetű anyagok,
pl: növényi hormonok, kivonatok, feromonok
Ezeket kipermetezik, kívülre juttatják a növényre
vagy környezetébe.
- Genetikai, növénybe épített védelem (Plant-Incorporated-Protectants; PIPs):
A növények génállományába mesterségesen bejuttatott idegen gén termeli, a növényben jelenik meg.

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

4

A biopeszticidekr I ...

Mikrobiológiai eredetű növényvédőszer:

A hatóanyagukat valamilyen baktérium, gomba, vírus termeli.

- A legfontosabb és legismertebb termeli a *Bacillus thuringiensis* baktérium. Az általa termelt növényvédőszer nagyban specifikusan hatnak a rovarokra, a környezetre azonban ártalmatlanok
- vagy pl. a Baculovirusok: a rovarokat megbetegítő vírusok

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

5

Bacillus thuringiensis története

Elnevezés: Ernst Berliner német biológus, 1911
Rovarak elleni védekezésre csak később használták (1928)
1938 elsőként Franciaországban került forgalomba
1958-ban USA
1970-ben már egész törzsgyelemény az USDA Agricultural Research Service-nél

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

6

Bacillus thuringiensis

Morfológia
 Gram+, aerob, spóráképz
 Kb. 1 µm átmér , 2-5 µm hosszú pálca
 A spóra ellipszis alakú
 0,8x1,6-2 µm fehérjezárvány

Életciklusa:

- > Spóra csírázás
- > Növekedés, szaporodás
- > Spórázás és kristályképz és

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

7

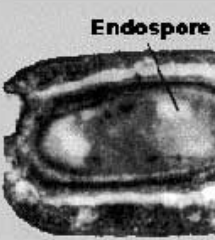

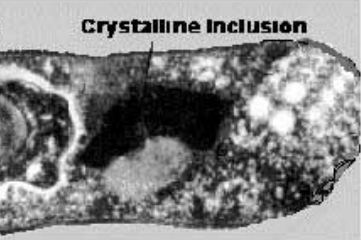
A toxinkristály: (-endotoxin)

Endospore

Crystalline Inclusion

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

8

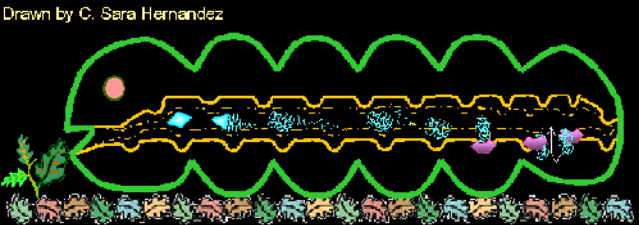

Bacillus thuringiensis

a -endotoxin hatásmechanizmusa:

Drawn by C. Sara Hernandez

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

9

A *Bacillus thuringiensis* fermentációja

- H mérséklet optimum: 26-30 °C
- C-forrás: keményít , glicerín, glükóz, dextrin, melasz
- N-forrás: NH₄⁺, komplex N-forrás is lehetséges
- Szervesetlen ionok: Mg, Cu, Fe, Co, Zn, K
- Alapvet követelmény a jó oxigén ellátás
- pH: 6,5-7,5 (nem pH érzékeny),

10

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

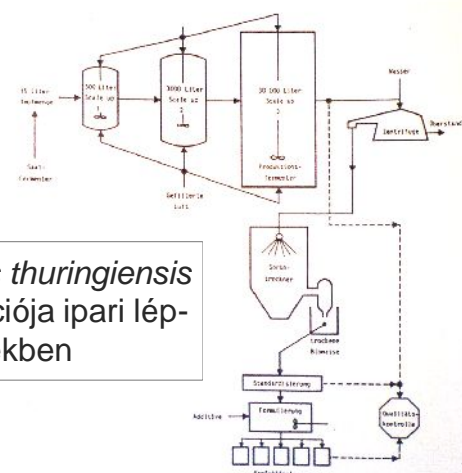

A *Bacillus thuringiensis* fermentációja ipari lép-tékben

A *Bacillus thuringiensis* fermentációja

A Nyugat-Európai országokban, környezetvédelmi el - írás volt, hogy az inszekticidek ne tartalmazzanak csí-rázóképes spórákat.

Megoldások:

- Spóramentes mutánsok alkalmazása
- Spórák feloldása a fermentlében
- H labilis spórákat termel mutánsok

12

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

A fermentlé feldolgozása

Lépések:

- Centrifugálás, szeparálás (a sejtekben van a kristály)
- Adalékok hozzáadása
- Porlasztva szárítás
- Sterilizés – ne maradjon csírázóképes spóra
- Min ség-ellen rzés

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

13

A fermentlé feldolgozása

Többféle formában kerülnek kereskedelmi forgalomba:

- Szuszpenziók
- Nedvesed porok
- Granulátumok
- Tabletták
- Brikettek
- Fermentlé közvetlenül

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

14

Hatóanyagtartalom meghatározása

Bonyolult feladat, az egyik módszer szerint a

- csírázóképes spóraszámot kell meghatározni (arányos a kristályok mennyiségével)
- Megbízhatóbb „rovar-bioesztek” kifejlesztése (Petri csészében lárvák + levél, pusztulást számolni)
- Immunbiológiai módszerek

Rezisztencia kialakulása – a rövid behatási idő és a gyors lebomlás miatt minimális

Környezetre gyakorolt hatás: NINCS

BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

15

Növénybe épített (GMO) védelem
(Plant-Incorporated-Protectants; PIPs):

Bacillus thuringiensis

Bt Gene is inserted into crop

Crop is infected by European corn borer

Pest dies when feeding on any plant part

 BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudomány Tanszék

16
